

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. M. prawa do renty socjalnej, bowiem Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z 15 listopada 2013 roku uznała, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony M. M. domagał się przyznania prawa do renty socjalnej. Podniósł, iż decyzja jest krzywdząca, jest osobą niesamodzielną, od dziecka choruje na zaburzenia umysłowe, zaniki pamięci, nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej z uwagi na schorzenia, stale musi przyjmować drogie leki, cały czas jest pod opieką rodziców.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację podaną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. M., ur. (...), ukończył szkołę podstawową specjalną, uczył się w szkole zawodowej specjalnej zawodu stolarza, której nie ukończył. Nie pracuje. W okresie od 19 grudnia 2003 roku do 31 października 2013 roku pobierał rentę socjalną. 12 września 2013 roku wniósł o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej.

Niesporne.

Lekarz Orzecznik ZUS rozpoznał u ubezpieczonego upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym oraz w orzeczeniu z 18 października 2013 roku stwierdził, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

Ubezpieczony złożył sprzeciw od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS do Komisji Lekarskiej ZUS, która, po przeprowadzonym badaniu ubezpieczonego, dokonała tożsamego rozpoznania. Orzeczeniem z 15 listopada 2013 roku Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

Decyzją z 27 grudnia roku pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej.

Dowód: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 222 akt ubezpieczeniowych, opinie lekarskie – k. 98, 1-5 - 106 dokumentacji lekarskiej ZUS, sprzeciw – k. 99 dokumentacji lekarskiej ZUS, orzeczenie komisji lekarskiej ZUS – k. 225 akt ubezpieczeniowych, decyzja – k. 226 akt ubezpieczeniowych.

Orzeczeniem Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w K. z 4 lutego 2014 roku ubezpieczony został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, z przyczyną niepełnosprawności o symbolu 02-P. Orzeczenie wydano na stałe. Umiarkowany stopień niepełnosprawności datuje się od dzieciństwa, niepełnosprawność istnieje od urodzenia.

Niesporne.

Biegłe sądowe specjalista psycholog i psychiatra rozpoznały u ubezpieczonego upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym.

Ubezpieczony jest po 31 października 2013 roku do 31 października 2016 roku całkowicie niezdolny do pracy. Stan zdrowia ubezpieczonego nie uległ poprawie, bowiem w dalszym ciągu ma spowolnienie ruchowe, cechy stępienia afektywnego, jest niedojrzały emocjonalnie, bierny, pozbawiony napięcia dążeń.

Dowód: opinia biegłych – k. 27 – 29, 31 – 32.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez strony do akt, w tym do akt ubezpieczeniowych, których wiarygodności i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu. Podstawę ustaleń Sądu stanowiły również opinie biegłych sądowych psychologa i psychiatry.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego M. M. zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań wskazać należy, że renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r., Nr 135, poz. 1268 ze zm.), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, definiując niezdolność do pracy, stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu, i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przepisy ust. 2 i 3 wskazują, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Natomiast zgodnie z jej art. 13, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, oraz możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiejkolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarobkowania wykonywaniem jakiejkolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełniła obydwie te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (por. niepublikowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04). W orzecnictwie przyjmuje się również (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03 oraz z dnia 5 lipca 2005 r., I UK 222/04, niepublikowane), że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy dotychczas wykonywanej lub innej mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do tego świadczenia.

Prawa tego nie można w szczególności wywodzić z przewidzianych w art. 13 ustawy o emeryturach i rentach przesłanek, a więc: stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego, przy wzięciu pod uwagę rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych, bowiem odnoszą się one tylko do ustalania stopnia lub trwałości niezdolności do pracy. Są więc bez znaczenia, jeżeli aspekt biologiczny (medyczny) wskazuje na zachowanie zdolności do pracy. Obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być brana pod uwagę tylko wówczas, gdy ubiegający się o rentę jest niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż oba te aspekty muszą występować łącznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 624). O niezdolności do pracy nie decyduje więc niemożność podjęcia innej pracy warunkowana wiekiem, poziomem wykształcenia i predyspozycjami psychofizycznymi, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy po 31 października 2013 roku ubezpieczony jest nadal całkowicie niezdolny do pracy. Na tę okoliczność został dopuszczony przez Sąd dowód z opinii biegłych sądowych psychologa i psychiatry.

Sąd przyjął przedstawione opinie za podstawę rozstrzygnięcia w sprawie. W ocenie Sądu, opinie te są miarodajne, wnioski w nich wysnute logiczne i właściwe, a ich uzasadnienie jest wyczerpujące i przekonujące. Z treści tych opinii jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony jest osobą całkowicie niezdolną do pracy nadal po 31 października 2013 roku, bowiem stan jego zdrowia nie uległ poprawie. Ubezpieczony słabo czyta, pisze, jest zahamowany psychoruchowo, stępiły afektywnie, mało spontaniczny, operuje ubogim zasobem pojęć i słów, odpowiada na zadawane pytania, ale nie zawsze je rozumie, ma osobowość niedojrzałą, pozbawioną napięcia dążeń, braki w uczuciowości wyższej, nie zdradza zaburzeń psychotycznych. Sprawność intelektualna ubezpieczonego jest obniżona, kształtuje się w granicach upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym na górnej granicy. Reprezentuje bardzo niski poziom wiadomości ogólnych, ma myślenie logiczne na poziomie konkretów, myślenie przyczynowo – skutkowe słabo wykształcone, nie pojmuje pojęć abstrakcyjnych.

Zważyć w tym miejscu należy, iż specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się z tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanych w nich stanowisk oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich ocen.

Opinie sporządzone przez biegłych w niniejszej sprawie są – w ocenie Sądu – wnikliwe i wyczerpujące, logiczne i spójne, a wnioski w nich zawarte prawidłowo uzasadnione. Zostały one wydane przez lekarzy specjalistów o uznanym autorytecie i dużym doświadczeniu zawodowym, także klinicznym. Opinie zostały wydane po uprzednio przeprowadzonym badaniu ubezpieczonego oraz zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją medyczną.

Sąd doszedł również do przekonania, że zarzuty zgłaszane przez pozwanego stanowią bezpodstawną polemikę ze stanowiskiem biegłych i nie zasługują na uwzględnienie. Pozwany, ustosunkowując się do opinii, nie przedstawił żadnych nowych okoliczności ani dowodów celem podważenia stanowiska biegłych.

Z przytoczonych wyżej względów Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z cytowanymi wyżej przepisami, w pkt I wyroku, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty socjalnej od 1 listopada 2013 roku na okres 3 lat kalendarzowych.

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd, w pkt II wyroku, stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do stanu zdrowia

ubezpieczonego, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego.

SSO Iwona Szczygłowska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. przedłożyć z wpływem apelacji lub za 21 dni z zpo.

G., dnia